

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 23

The Central Elections Committee for the 23rd Knesset

Justice Neal Hendel
Supreme Court of Israel
Chairman of the Central Elections Committee

قاضي نيل هندل
المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט ניל הנדל
בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

ה"ש 8/23

החלטה בעניין מפקחי טוהר הבחירות

1. טוהר הבחירות הוא הבסיס לשיטת המשטר הדמוקרטי ללא טוהר בחירות אין בחירות חופשיות. אי סדרים או זיופים עלולים לפגוע באמון הציבור בהליך, ולערער את הלגיטימציה של השלטון הנבחר. שני פנים לטוהר הבחירות. אחד, "הליך הבחירות נועד להגשים את רצון הבוחרים, ולהבטיח כי השלטון הנבחר ישקף רצון זה... חובה להכיר ולכבד את האוטונומיה של הבוחר ומעמדו... אין ערך להגשמת רצון הבוחרים במשטר הדמוקרטי אם תוצאות הבחירות הושפעו מליקוי היורד לשורש העניין" (ע"א 4071/16 ראש עיריית בת ים נ' יריב, פסקה 52 (20.2.2017)). שני, "הבחירות חשובות לא רק במהות השפעתן על החברה הדמוקרטית – אלא גם בסמליותן. לא בכדי נאמר שוב ושוב בימי בחירות כי זהו 'יום חג לדמוקרטיה'. הבחירות כסמל. סמל זה מתנופף מעלה מעלה ככל שהציבור נהנה מניקיון הדעת. ניתן לערוך אנלוגיה בין מראית פני הצדק במשפט לבין שמירה על טוהר הבחירות" (דנג"ץ 1525/15 טיבי נ' מפלגת ישראל ביתנו, פסקה 10 לחוות דעתי (23.08.2017)).

2. לנוכח חשיבות טוהר הבחירות והגברת אמון הציבור בתוצאותיהן, פועלת ועדת הבחירות המרכזית לכנסת לשמור עליו באמצעות מגוון כלים. אחת הפעולות המשמעותיות שנעשו בהקשר זה במערכת הבחירות לכנסת ה-22 הייתה הפעלת כ-3,000 מפקחי טוהר הבחירות, שביקרו במרבית הקלפיות ברחבי ישראל, ווידאו שההצבעה, וספירת הקולות, מתנהלת כדין. מפקחי טוהר בחירות צויידו במצלמות גוף, בעזרתן צילמו את ספירת הקולות בכ-3,000 קלפיות וכן צילמו, במקרים חריגים במהלך היום, אירועים בהם עלה חשד לביצוע עבירות בחירות. לשיטתי ראוי להמשיך ולפעול במסלול דומה גם ביום הבחירות לכנסת ה-23, ממספר טעמים. הסדר זה מאזן בין האינטרסים והשיקולים הנוגעים לעניין: עקרון החוקיות, עקרון טוהר הבחירות, הזכות לפרטיות והזכות לחופש בחירה. אף עיינתי בעמדות שהוגשו במסגרת ההליך בה"ש 7/22 עדאלה המרכז המשפטי

עמוד 1 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, اورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

לזכויות המיעוט הערבי בישראל ואח' נ' הליכוד – תנועה לאומית ליברלית (26.08.2019) (להלן: ה"ש 7/22), שניתן על ידי יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22, המשנה לנשיאת בית המשפט העליון ח' מלצר. העמדות הוגשו מטעם עמותות, סיעות הכנסת ה-22, חברי הכנסת ואקדמאים, שקיבלו הזדמנות לשטוח את טענותיהם בסוגיה. לבסוף, ובמישור היישומי, דווח לי על ידי גורמי המקצוע בוועדה ועל ידי נציגי המשטרה, כי הפרויקט נחל הצלחה מרובה. לפיכך נראה כי יש לאמץ את העקרונות הבאים, שעיקרם דומה לעקרונות שנקבעו בהחלטה המקיפה בה"ש 7/22, תוך שינויים והרחבות מסוימות:

א. הרשות לצלם במתחם הקלפי ביום הבחירות:

3. ככלל, ולמעט החריגים שייקבעו בהחלטתי, אסור להציב או להשתמש במצלמות או במכשירי הקלטה במקומות הקלפי. למען הסר ספק הכלל חל באופן גורף: הוא חל על כל הנמצאים בקלפי, לרבות מזכירי וחברי ועדת הקלפי והמשקיפים; הוא חל במקום הקלפי ועל כל הנמצא בתוך חדר הקלפי, לרבות מסמכים שמנהלת ועדת הקלפי בהתאם לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: חוק הבחירות) (כדוגמת רשימות הבוחרים ופרוטוקולי ועדת הקלפי); והוא חל בכל יום הבחירות – לרבות בעת פתיחת מקום הקלפי וסגירתו, בשעות ההצבעה ובשעת ספירת הקולות.

4. צילום במקום הקלפי יהיה מותר רק למפקחי טוהר הבחירות שימונו על ידי מטה ועדת הבחירות המרכזית, הם כשירים לכהן כמזכירי ועדות קלפי לפי תנאי סעיף 21א לחוק הבחירות, ויוסמכו על ידי אגף ההדרכה של ועדת הבחירות המרכזית, בהכשרה ייעודית שתפותח לצורך זה. מפקחי טוהר הבחירות יגיעו לקלפיות במהלך יום הבחירות כשהם מחזיקים בכתב מינוי, לגופם רתמה עם מצלמה, והם עונדים לבוש המעידים על תפקידם, והכל בכפוף לאמור להלן.

5. יש להדגיש כי פעולה בניגוד להחלטתי זו עלולה לעלות לכדי עבירה פלילית של הפרעה לסדר התקין של הבחירות לפי סעיף 119(א)(1) לחוק הבחירות, ועבירה של הפרת חיוב שהטיל יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לפי סעיף 17 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (ראו סעיפים 22 ו-72-73 לה"ש 7/22, וסעיף 9 לנספח לה"ש 7/22).

ב. צילום על ידי מפקחי טוהר הבחירות

6. תפקיד המפקחים יתחלק לשניים, האחד בשעת ההצבעה והשני בשעת ספירת הקולות.

(א) בשעות ההצבעה ובעת הימצאות בוחרים בקלפי, יהיו רשאים המפקחים לצלם באמצעות מצלמה ייעודית שתסופק להם, אך ורק כאשר ישנו חשש סביר לפגיעה מהותית בטוהר הבחירות, כל עוד הם אינם מצלמים בתא ההצבעה ומאחורי הפרגוד.

(ב) החל ממועד סגירת הקלפי להצבעה (לאחר שיצא אחרון המצביעים), ועד חתימת הפרוטוקול – יתעדו המפקחים את הליך הספירה כולו.

להלן מספר דוגמאות למקרים שבהם קיים חשש סביר לפגיעה מהותית בטוהר הבחירות, הנלמדים מפרק י"א לחוק הבחירות, העוסק בעונשין:

(1) ניסיון להטיל בכוונה לתוך תיבת הקלפי יותר ממצטפה אחת, בין שיש בה פתק הצבעה ובין שהיא ריקה (סעיף 124(א)(3) לחוק הבחירות).

(2) ניסיון להצביע בשם בוחרים אחרים או בשם בוחרים שנפטרו (סעיף 124(א)(2-1) לחוק הבחירות).

(3) מחיקה או סימון של מצביעים בפנקסי הבוחרים, אף שאלה טרם הצביעו (סעיפים 119(א)(1) ו-119(ב) לחוק הבחירות).

(4) ניסיון לחבל במהלך התקין של ההצבעה, לרבות הפחדה של בוחרים או ניסיונות למנוע מהם לממש את זכותם להצביע (סעיפים 119(א)(1), 119(א)(3) ו-122(3) לחוק הבחירות).

(5) ניסיון לאיים על מזכיר ועדת הקלפי או על מי מחברי הוועדה (סעיף 119(א)(1), 4-5) לחוק הבחירות).

7. כאשר ישנו חשש סביר לפגיעה מהותית בטוהר הבחירות, על מפקח טוהר הבחירות לצלם את האירוע, ואין צורך לקבל אישור לצילום מבעוד מועד. עם זאת, מפקח שצילם אירוע במהלך שעות ההצבעה, בהתאם להנחיות שלעיל, נדרש לדווח על כך למוקד ייעודי, ללא דיחוי. היה ומדובר באירוע מתמשך, וניתן לעדכן את המוקד הייעודי בניהול האירוע במקביל לצילום, על המפקח לעדכן את המוקד הייעודי בהקדם האפשרי.

הצילום ייעשה במצלמה ייעודית שסופקה למפקח לצורך זה בלבד ובאופן שלא יפריע למהלך התקין של הבחירות. בשום מקרה לא יצלם מפקח את הנעשה על ידי בוחר בתא ההצבעה, מאחורי הפרגוד.

עמוד 3 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015. العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855. דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il

ג. כמות ופריסת מפקחי טוהר הבחירות

8. מספר המפקחים יעמוד על כ-5,000 מפקחים, מספר הקרוב ל-50% ממספר הקלפיות הרגילות ברחבי הארץ.

9. תכנית הפריסה ואמות המידה לקביעת הקלפיות בהן יוצבו המפקחים תובא לאישורי במועד מאוחר יותר, ולא ינתן לה פומבי, כדי לשמור על תקינות הצבתם ומניעת אפשרות לעקוף את הצבתם (השוו: סעיפים 9(ב)(1) ו-8) לחוק חופש המידע, התשמ"ח-1988).

ניתנה היום, כ"ט הטבת התש"ף (26 בינואר 2020).

ניל הנדל

שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-23

עמוד 4 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il